

**LISTA TEMATÓW DO WEWNĘTRZNEJ CZĘŚCI EGZAMINU
Z JĘZYKA POLSKIEGO
MATURA 2012**

I. LITERATURA

1. Różne obrazy przyrody w literaturze. Przedstaw sposoby ich kreowania i funkcje w wybranych utworach.
2. Biografia jako klucz do odczytania twórczości pisarza. Omów zagadnienie, odwołując się do twórczości jednego wybranego twórcy z dowolnej epoki.
3. Odwołując się do wybranych przykładów, omów funkcjonowanie motywu snu w literaturze różnych epok.
4. Na przykładzie utworów z różnych epok zaprezentuj, jak przedstawiano w literaturze polskiej obraz dworku ziemiańskiego.
5. Reinterpretacje mitów w literaturze. Scharakteryzuj sposoby i funkcje tego zjawiska na wybranych przykładach ..
6. Na wybranych przykładach omów zjawisko przenikania się świata realnego i fantastycznego w utworach literackich.
7. Na podstawie wybranych utworów literackich z różnych epok zaprezentuj, jak funkcjonuje w literaturze motyw miasta.
8. Na podstawie wybranych utworów literackich przedstaw kreacje bohaterów, którzy doświadczyli okrucieństw II wojny i próbują odbudować świat wartości.
9. Portrety dzieci w utworach literackich różnych epok. Przedstaw rozmaite sposoby kreowania postaci dziecka w literaturze.
10. Odwołując się do dzieł reprezentujących różne rodzaje literackie, zaprezentuj przykłady zastosowania groteski jako konwencji literackiej.
11. Polska powieść historyczna. Na wybranych przykładach dokonaj porównania różnych sposobów prezentacji i oceny naszej przeszłości.
12. Pisarze wobec przeszłości. Odwołując się do wybranych utworów, omów przykłady kreacji postaci historycznych w literaturze.
13. Na przykładzie utworów z kilku epok zaprezentuj różne sposoby rozumienia roli poety i literatury w życiu narodu.
14. Na wybranych przykładach omów portrety Żydów w literaturze polskiej XIX i XX wieku.
15. Holokaust jako temat literacki. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
16. Przedstaw funkcjonowanie motywu przemijania w wybranych utworach różnych epok.
17. Na wybranych przykładach przedstaw funkcjonowanie motywów tyrtejskich w literaturze polskiej.
18. Motywy fantastyczne w literaturze - różne sposoby ich wykorzystania i funkcje. Omów w oparciu o przykłady z kilku epok.
19. Topos wędrówki i doświadczeń wynikających z podróży. Omów zagadnienie na wybranych przykładach dzieł literackich.
20. Motywy biblijne w literaturze dawnej i współczesnej. Omów różnorodność ich funkcji i sposobów wykorzystania w oparciu o wybrane przykłady.
21. Zaprezentuj topos domu i jego funkcje w utworach literackich dwóch różnych epok.
22. Topos świata-teatru. Zaprezentuj zagadnienie, odwołując się do filozofii antycznej i wybranych utworów literatury renesansu i baroku.
23. Omów różne postacie tragizmu w wybranych utworach literatury dawnej i współczesnej.
24. Odwołując się do wybranych przykładów literackich, rozważ, w jaki sposób twórcy różnych epok odwoływali się do etosu rycerskiego.
25. Bohaterowie literaccy dążący do sukcesu. Zaprezentuj problem, odwołując się do literatury różnych epok.
26. Świat jako ogród i świat jako labirynt. Na podstawie wybranych utworów literackich z różnych epok omów te dwa sposoby postrzegania rzeczywistości przez człowieka.
27. Mistrzowie - prawdziwi i fałszywi. Odwołując się do przykładów literackich z różnych epok, rozważ, jaką rolę mogą pełnić w życiu młodego człowieka jego duchowi przewodnicy.
28. Na podstawie utworów z różnych epok omów, jak ukazane są w literaturze postaci świętych.
29. Ars moriendi - literackie obrazy umierania i śmierci. Zaprezentuj problem, odwołując się do wybranych tekstów.
30. Topos tańca w literaturze. Omów sposób jego prezentacji i funkcję w wybranych utworach z różnych epok.
31. Różne obrazy życia wsi w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
32. Obraz matki w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z różnych epok.
33. Na podstawie wybranych utworów zaprezentuj motyw ojca w literaturze różnych epok.
34. Na podstawie wybranych utworów zaprezentuj motyw przyjaźni w literaturze różnych epok.
35. Motyw buntu w wybranych dziełach literatury polskiej i obcej. Omów zagadnienie, odwołując się do tekstów z różnych epok.

36. Motyw winy i kary. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z różnych epok.
37. Wizerunek władcy i różne sposoby jego kreowania. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z literatury polskiej i obcej.
38. Porównaj różne postawy człowieka wobec Boga, analizując wybrane utwory literackie.
39. Artysta jako bohater literacki. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów z różnych epok literackich.
40. Portrety Polaków w literaturze. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów z kilku epok.
41. Na podstawie wybranych utworów z różnych epok omów funkcję śmiechu w literaturze.
42. Lekarz jako bohater literacki. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów z różnych epok.
43. Topos nieśmiertelnej sławy poety. Omów zagadnienie na wybranych przykładach z różnych epok.
44. Symbolizm i impresjonizm jako techniki obrazowania natury. Omów zagadnienie na podstawie wybranych tekstów młodopolskich.
45. Kamienica jako przestrzeń życia człowieka. Omów temat na podstawie wybranych utworów.
46. Na podstawie wybranych utworów zaprezentuj motyw biesiady w literaturze różnych epok.
47. Przedmioty w literaturze. Omów sposoby ich przedstawienia i funkcje, jaką pełnią w wybranych utworach.
48. Świat wartości człowieka renesansu. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych utworów literackich.
49. Od herosa do pantoflarza. Przedstaw portret mężczyzny w wybranych utworach literatury polskiej i obcej.
50. Ekspiacja (odkupienie win) jako droga powrotu do człowieczeństwa. Omów na wybranych przykładach literackich.
51. Różne aspekty samotności. Rozważ problem, wykorzystując przykłady z literatury.
52. Romantyczny *weltschmerz* jako temat literacki. Przedstaw to zagadnienie w oparciu o wybrane utwory.
53. Idealiści i marzyciele - ludzie świata potrzebni czy zbyteczni? Omów to zagadnienie w oparciu o wybrane utwory z różnych epok.
54. Jak bawili się bohaterowie literatury różnych epok? Przedstaw to zagadnienie w oparciu o wybrane teksty literackie z różnych epok.
55. Konwencje fantastyczna i realistyczna jako dwie metody opisywania świata. Omów to zagadnienie w oparciu o wybrane utwory literackie z różnych epok.
56. Wartości i ideały sarmackie w literaturze polskiej. Omów to zagadnienie w oparciu o wybrane utwory z różnych epok.
57. Konfrontacja marzeń z rzeczywistością. Na przykładzie wybranych tekstów zaprezentuj ten motyw, uwzględniając różnorodne jego ujęcia.
58. Wagnanec, tułacz, pielgrzym jako bohater literacki. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów z XIX i XX wieku.
59. Różne wizerunki Matki Boskiej w literaturze. Omów temat w oparciu o utwory z różnych epok.
60. Obraz miłości kobiety i mężczyzny w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z różnych epok.
61. Drzewo jako świadek i uczestnik życia postaci literackich. Omów temat na wybranych przykładach.
62. Relacje między Bogiem a człowiekiem. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów z różnych epok.
63. Koncepcja Boga w literaturze różnych epok. Omów funkcjonowanie motywu, odwołując się do wybranych przykładów.
64. Różne modele rodziny. Przedstaw motyw, odwołując się do wybranych przykładów literackich.

II. ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

1. Obraz okupowanej Warszawy w literaturze i filmie. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
2. Różne oblicza rewolucji w literaturze i innych sztukach (malarstwie, filmie). Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
3. Filmy Andrzeja Wajdy jako interpretacje dzieł literatury polskiej. Omów wybrane przykłady.
4. Dialog z tradycją romantyczną w literaturze XX wieku i filmie. Omów na wybranych przykładach.
5. Język filmu i język literatury. Porównaj dzieło literackie i jego różne filmowe adaptacje.
6. Bohater literacki a jego filmowa kreacja. Przedstaw zagadnienia na wybranych przykładach.
7. Artystyczne interpretacje historii w literaturze i malarstwie (np. H. Sienkiewicz i J. Matejko). Dokonaj analizy porównawczej dzieł.
8. Symbol jako środek wyrazu i jego funkcje. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów literackich i malarskich.
9. Na wybranych przykładach przedstaw różnorodne ujęcia motywu pożegnania w literaturze i innych dziedzinach sztuki.
10. Na wybranych przykładach scharakteryzuj zjawisko "polskiej szkoły filmowej" i określ jej związki z literaturą.
11. Na podstawie wybranych przykładów zaprezentuj funkcjonowanie motywu Ikara w literaturze i innych dziedzinach sztuki.

12. Na podstawie wybranych przykładów przedstaw funkcjonowanie motywu Tatr w literaturze i malarstwie.
13. Na podstawie wybranych przykładów zaprezentuj różnorodne ujęcia motywu ogrodu w literaturze i innych dziedzinach sztuki.
14. Dzieło sztuki jako inspiracja dla literatury. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
15. Pejzaż jako motyw literacki i malarski. Zanalizuj temat na wybranych przykładach.
16. Odwołując się do wybranych przykładów, omów różne ujęcia motywu Sądu Ostatecznego w literaturze i sztuce.
17. Na wybranych przykładach przedstaw funkcjonowanie motywu maryjnego w literaturze i sztuce.
18. Na wybranych przykładach zaprezentuj plastyczne i literackie przedstawienia Arkadii.
19. Motyw powstań narodowych w literaturze i malarstwie XIX wieku. Omów temat na wybranych przykładach.
20. Sceny batalistyczne w literaturze, malarstwie i filmie. Przedstaw i porównaj sposoby prezentacji na wybranych przykładach.
21. Odwołując się do wybranych przykładów literackich i filmowych, przedstaw funkcjonowanie motywu dziecka.
22. Literackie i plastyczne kreacje Boga. Omów temat na wybranych przykładach.
23. Ojcowie i synowie w literaturze i filmie. Omów temat na wybranych przykładach.
24. Inspiracje i sposoby wykorzystania muzyki w literaturze dawnej i (lub) współczesnej. Omów na wybranych przykładach.
25. Literackie i filmowe obrazy II wojny światowej. Omów temat na wybranych przykładach.
26. Interpretacja dzieł sztuki w literaturze (np. S. Żeromski, W. Szymborska, Z. Herbert, S. Grochowiak. ..). Analizując wybrane przykłady, zastanów się, jaką funkcję pełni w literaturze dzieło sztuki.
27. Odwołując się do wybranych utworów literackich i filmowych, rozważ, jaką rolę może odgrywać środowisko rodzinne w kształtowaniu charakteru młodego człowieka.
28. Interpretacje dzieł malarskich w piosenkach Jacka Kaczmarskiego. Odwołując się do wybranych utworów barda, zanalizuj, w jaki sposób interpretuje on obrazy artystów różnych epok.
29. Odwołując się do wybranych przykładów z zakresu muzyki, malarstwa oraz literatury, przedstaw, jak do tradycji sarmatyzmu ustosunkowywali się artyści późniejszych epok.
30. Inspiracje antyczne w kulturze. Scharakteryzuj je, analizując wybrane dzieła literackie i inne (np. malarskie, rzeźbiarskie, architektoniczne).
31. Inspiracje biblijne w kulturze. Scharakteryzuj je, analizując wybrane dzieła literackie i inne (np. malarskie, rzeźbiarskie, architektoniczne).
32. Kobieta, jej życie, problemy i pragnienia. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł literackich, malarskich i innych.
33. Motyw tańca w literaturze i sztuce. Omów sposób jego przedstawiania i funkcje na wybranych przykładach.
34. Motyw anioła i jego funkcje w literaturze i sztuce różnych czasów. Zaprezentuj temat na wybranych przykładach.
35. Wielkie bitwy historii w literaturze, malarstwie i filmie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
36. "Dziady" A. Mickiewicza w znanych interpretacjach teatralnych i filmowych. Omów na wybranych przykładach.
37. Arkadia dzieciństwa zapisana w literaturze i malarstwie. Przedstaw to zagadnienie w oparciu o wybrane teksty kultury
38. Motyw czterech pór roku w literaturze i sztuce. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach
39. Od Adama do Batmana - przedstaw różne kreacje mężczyzn w literaturze, sztuce i mass mediach.
40. Scharakteryzuj sposób przedstawiania rzeczywistości w czasach PRL-u, analizując wybrane utwory literackie i filmowe.
41. Słowo i nuta, czyli o poezji śpiewanej. Przedstaw to zagadnienie w oparciu o wybrane przykłady.
42. Sport w literaturze i sztuce. Przedstaw zagadnienie w oparciu o wybrane przykłady.
43. Wieś i kultura ludowa w literaturze i malarstwie. Przedstaw zagadnienie w oparciu o wybrane teksty kultury.

III. JĘZYK

1. Dokonaj analizy językowej i kulturowej przysłów polskich (na przykładzie przysłów o wybranej tematyce).
2. Język mówiony jako tworzywo literatury, np. w twórczości B. Prusa, J. Tuwima, M. Białoszewskiego, S. Barańczaka, D. Masłowskiej .Dokonaj analizy celowo dobranych utworów.
3. Język jako instrument walki o władzę. Omów problem, dokonując analizy wybranych materiałów wyborczych.
4. Język prasy. Omów różne odmiany stylu publicystycznego (na konkretnych przykładach).
5. Dokonując analizy języka piosenek jednego z zespołów młodzieżowych, wyjaśnij zasadność doboru środków wyrazu.
6. Omów język wybranych postaci literackich ze szczególnym uwzględnieniem cech ujawniających ich przynależność środowiskową i charakter.
7. Komizm słowny i sposoby jego realizacji w utworach różnych autorów i epok. Rozwiń temat, analizując wybrane przykłady.
8. Scharakteryzuj różne typy stylizacji językowej i ich funkcje na wybranych przykładach z literatury współczesnej.

9. Język reklamy. Omów temat na podstawie wybranych przykładów reklamy prasowej, radiowej, telewizyjnej ...
10. Zapożyczenia językowe. Omów problem i oceń zasadność najnowszych zapożyczeń w języku polskim na podstawie wybranych przykładów.
11. Na podstawie zgromadzonych materiałów omów pochodzenie wybranych nazw miejscowych twojego regionu.
12. Na wybranych przykładach tekstów propagandowych omów zjawisko nowomowy.
13. Współczesne zapożyczenia angielskie. Omów sposoby adaptacji anglicyzmów i ustosunkuj się do zasadności ich wprowadzenia do polszczyzny, odwołując się do wybranych przykładów.
14. Dokonując analizy zgromadzonego materiału, scharakteryzuj język sprawozdań sportowych.
15. Specyfika językowa poczty elektronicznej i rozmów na żywo przez Internet (chat). Omów temat na wybranych przykładach.
16. Język współczesnej młodzieży. Zanalizuj go, opierając się na własnych obserwacjach i literaturze fachowej.
17. Związki frazeologiczne - istotny składnik współczesnej polszczyzny. Omów ich podstawowe funkcje i odmiany, opierając się na wybranych przez siebie przykładach.
18. Neologizmy językowe. Omów mechanizmy ich powstawania i utrwalania w języku, opierając się na własnych obserwacjach i literaturze fachowej.
19. Mechanizmy powstawania i utrwalania się błędów językowych. Omów, opierając się na własnych obserwacjach i literaturze fachowej.
20. Język i styl czasopism adresowanych do młodzieży. Omów w oparciu o jeden lub kilka przykładów.
21. Nazwiska i nazwy "znaczące" w utworach literackich. Omów je, odwołując się do wybranych przykładów.
22. Uproszczenia, skróty, elipsy jako przejaw tendencji rozwojowych języka. Odwołując się do wybranych przykładów, określ ich funkcje.
23. Na przykładzie wybranych utworów literackich scharakteryzuj różne typy stylizacji językowej i określ funkcje, jakie pełni ona w tekstach.
24. Omów funkcję stylizacji gwarowej, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
25. Retoryka jako sztuka przekonującego mówienia. Na podstawie wybranych przykładów, dokonaj analizy i omówienia środków retorycznych.
26. Listy kochanków. Zbadaj język miłości w przykładach tekstów z wybranych epok literackich.
27. Sposób wykorzystania tekstów literackich w polskim rapie. Omów temat na wybranych przykładach.

Oświęcim, 8 kwietnia 2011 r.